

Kaj potrebujejo otroci

Da bi otroci lahko v celoti razvili svoj potencial, jim morajo starši zagotoviti:

- ▶ *skrb in nego.* Starši se morajo odzvati na otrokovo potrebo po varnosti in ljubezni;
- ▶ *meje in vodenje.* Gre za postavljanje in upoštevanje standardov primerne vedenja s tem, da pokažejo, kaj je neprimerno vedenje, in z dajanjem dobrega zgleda otrokom. Otroci potrebujejo omejitve in vodenje za svojo varnost in za razvoj lastnih vrednot;
- ▶ *upoštevanje.* Otroke je treba dojemati in ceniti kot osebe in jim kot takim tudi prisluhniti. Starši se morajo zanimati za vsakodnevne izkušnje otrok, jih poslušati in poskušati razumeti njihova stališča;
- ▶ *razvijanje lastne osebnosti.* To pomeni spodbujati otrokov občutek sposobnosti, osebnega nadzora in zmožnosti vplivanja na vedenje in obnašanje drugih.

Da otrokom pomagajo naučiti se pozitivnega vedenja, lahko starši:

- ▶ zagotavljajo stalno in pozitivno pozornost v vseh otrokovih starostih. Pri starejših otrocih to vključuje poznavanje njihovih odnosov z vrstniki in uspeha v šoli;
- ▶ pomagajo otrokom razumeti možne posledice njihovih odločitev;
- ▶ spodbujajo lepo vedenje s svojo pozornostjo in pohvalo ter spregledajo manjša neprimerna ravnanja;
- ▶ se obnašajo, kot bi želeli, da se obnašajo njihovi otroci, spoštljivo komunicirajo z njimi in jim pokažejo, kako se konstruktivno rešujejo nesporazumi.

Kaj potrebujejo starši

Vse mame in očetje želijo biti svojemu otroku dobri starši. Včasih je to težko doseči. Starševstvo namreč ni samo vesela in prijetna izkušnja, ampak je lahko tudi naporno. Starši zato potrebujejo pomoč pri premagovanju stresa, reševanju konfliktov in nadzoru jezov.

Številni starši svoj čas in energijo posvečajo različnim obveznostim (kot so služba, skrb za otroke, skrb za starejše člane družine). Čas, ki ga preživijo s svojimi otroki, je zelo dragocen – hitro mine in se ne vrne. Za pozitivno starševstvo morajo starši in otroci skupaj preživeti veliko časa. To je še posebej pomembno v prvih letih po otrokovem rojstvu, vendar ne smemo pozabiti, da tudi najstniki potrebujejo pozornost svojih staršev.

Zelo pomembno je, da starši najdejo čas tudi zase, da prisluhnejo svoji želji po intimnosti, druženju in rekreaciji. Starši potrebujejo zaposlitvene politike in storitve otroškega varstva, ki jim omogočajo usklajevanje družinskega in poklicnega življenja.

Starši se lahko veliko naučijo z izmenjavo svojih izkušenj z drugimi starši, s prijatelji in sorodniki. Lahko se poslužujejo tudi strokovnih storitev, ki jim pomagajo posredno – na primer izobraževanja za starše - in neposredno - kot na primer terapija za pare. Prošnja za pomoč je znak odgovornosti, ne šibkosti. Starši potrebujejo informacije in podporo za učinkovito starševstvo, za uspešno vzpostavljanje stika z otroki ter za spodbujanje in vodenje otrok. Države morajo poskrbeti, da bo slednje dostopno staršem in vsem, ki delajo z otroki.

GRADIMO EVROPO ZA OTROKE IN Z NJIMI

O Svetu Evrope

Svet Evrope, ustanovljen leta 1949, si prizadeva za razvoj skupnih in demokratičnih načel, ki temeljijo na Evropski konvenciji o človekovih pravicah in drugih pomembnih dokumentih za zaščito posameznikov, tudi otrok.

Program »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« je bil oblikovan za zaščito in spodbujanje človekovih pravic otrok in za zaščito otrok pred vsemi oblikami nasilja.

Več o dejavnostih Sveta Evrope na področju otrokovih pravic je na spletni strani:
www.coe.int/children
children@coe.int

Odprava telesnega kaznovanja otrok

Ključne točke

Svet Evrope želi celino brez telesnega kaznovanja otrok. Udariti človeka je narobe – in tudi otroci so ljudje.

Tako kot odrasli, imajo tudi otroci pravico do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti ter do enakega zakonskega varstva. Vseh 47 držav članic Sveta Evrope je, v skladu z mednarodnimi in regionalnimi instrumenti o človekovih pravicah, neposredno zavezanih k spremembi svojih zakonov ter izvajanju izobraževalnih in drugih ukrepov za prepoved in odpravo vseh oblik telesnega kaznovanja otrok, vključno v družinskem okolju. Da bi otroke obvaroval pred telesnim kaznovanjem, je Svet Evrope razvil orodja, namenjena vladam, parlamentom, lokalnim oblastem, strokovnim mrežam, civilni družbi in vsem, ki se ukvarjajo z otroki.

© Council of Europe – Illustrations: Gabriel Pagonis

Kaj je telesno kaznovanje otrok?

Telesno kaznovanje je lahko opredeljeno kot takšno kaznovanje otroka, ki bi v primeru, da bi ga bila deležna odrasla oseba, veljalo za nezakonit napad. Odrasli si za takšno početje izmišljajo posebne izraze, kot so klofutanje, šeškarnje (*donner des fessées, picchiare, dar un azote*), ki jim ne vzbujajo tolikšnega občutka krivde. Edina resnica pa je, da je za otroka vse to nasilje.

Odbor Združenih narodov za otrokove pravice opredeljuje telesno kaznovanje kot:

»karkršno koli kaznovanje, pri katerem se uporablja fizična sila, in ki povzroča določeno stopnjo bolečine ali neugodja, tudi najmanjšo. Večinoma je to pretepanje (»dajanje po riti«, »klofutanje«, »šeškarnje«) otrok z roko ali različnimi predmeti – bič, palica, pas, čevlji, lesena žlica itd. Lahko vključuje tudi, na primer, brcanje, stresanje ali metanje otrok, praskanje, ščipanje, grizenje, vlečenje za lase ali ušesa, prisilno zadrževanje otrok v neudobnih položajih, povzročanje opeklin in oparin ali prisilno požiranje (na primer umivanje otrokovi ust z milom ali siljenje otrok k požiranju pekočih začimb)«.

*Udariti odraslega se imenuje napad.
Udariti žival je kruto.
Udariti otroka je »njemu v dobro«.*

Zakaj moramo odpraviti telesno kaznovanje otrok?

Obstaja veliko dobrih razlogov za odpravo telesnega kaznovanja otrok, ker:

- ▶ krši otrokove pravice do spoštovanja njegovega človeškega dostojanstva, telesne nedotakljivosti in do enakega varstva po zakonu;
- ▶ lahko povzroči resne telesne in psihološke poškodbe pri otrocih;
- ▶ sporoča otrokom, da je nasilje sprejemljiva in primerna oblika reševanja konfliktov ali da drugi naredijo, kar ljudje od njih zahtevajo;
- ▶ je neučinkovito kot sredstvo discipliniranja. Obstajajo pozitivni načini poučevanja, kaznovanja ali discipliniranja otrok, ki so boljši za otrokov razvoj in prispevajo k izgradnji odnosov, temelječih na zaupanju in medsebojnem spoštovanju;
- ▶ je otroke težko zaščititi, če zakon dovoljuje telesno kaznovanje, saj to pomeni, da so nekatere oblike ali stopnje nasilja nad otroki sprejemljive.

Kako lahko dosežemo odpravo?

S pravno reformo moramo:

- ▶ zagotoviti, da ne obstajajo nikakršni mehanizmi, ki bi zakonsko upravičevali telesno kaznovanje s strani staršev ali drugih ljudi;
- ▶ zagotoviti, da kazenska zakonodaja o napadu velja tudi v primeru napada na otroke;
- ▶ uzakoniti izrecno prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja in vseh drugih poniževalnih in sramotilnih oblik ravnanja ali kaznovanja otrok, običajno v civilnem pravu, ki bo veljalo v vseh življenjskih okoljih otrok;
- ▶ zagotoviti smernice za ustrezno izvrševanje teh zakonov, osredotočenih na zaščito in promocijo človekovih pravic otrok na splošno in predvsem v korist prizadetih otrok.

S spremembo politik moramo:

- ▶ zagotoviti uresničevanje celovitih sistemov za preprečevanje nasilja in varstvo otrok na različnih ravneh. Telesno kaznovanje in druge škodljive in poniževalne oblike discipliniranja otrok v družini so obravnavane kot nasilje v domačem okolju ali kot nasilje v družini;
- ▶ zagotoviti, da bodo sodišča za družinske zadeve in drugi organi pravosodnega sistema upoštevali potrebe otrok in njihovih družin;
- ▶ usposobiti osebje, ki dela z otroki in njihovimi družinami;

- ▶ promovirati pozitivne in nenasilne oblike vzgoje otrok ter reševanje konfliktov in izobraževanje za bodoče starše, starše in druge skrbnike, učitelje in za splošno javnost;
- ▶ zagotoviti možnost svetovanj in primerno podporo vsem staršem, predvsem tistim, za katere je vzgoja otrok naporna;
- ▶ zagotoviti, da imajo otroci dostop do zaupnega svetovanja in pomoči in tudi do zastopstva pri prijavljanju nasilja nad njimi;
- ▶ zagotoviti učinkovite in ustrezne oblike varstva tistih otrok, ki so lahko še posebej občutljivi za škodljivo in poniževalno kaznovanje – na primer invalidni otroci;
- ▶ zagotoviti, da imajo otroci in mladina možnost izražanja svojih stališč in sodelovanja pri načrtovanju in aktivnostih za odpravo telesnega kaznovanja;
- ▶ z rednimi raziskavami o izkušnjah otrok glede nasilja v svojih domovih, v šolah in drugih okoljih nadzorovati učinkovitost odprave kaznovanja. Nadzor mora zajemati tudi oceno rezultatov odprave služb za varstvo otrok in staršev.

Z ozaveščanjem:

- ▶ zagotoviti celovito ozaveščanje otrok in vseh, ki živijo ali delajo z njimi ter splošne javnosti o prepovedi kakršnegakoli telesnega kaznovanja in drugih nečloveških ali sramotnih oblik ravnanja ter poniževanja otrok;
- ▶ zagotoviti celovito ozaveščanje o človekovih pravicah otrok, vključno s pravico do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti.

Kaj je pozitivno starševstvo?

Positivno starševstvo je takšno ravnanje staršev, ki temelji na otrokovih koristih: zagotavlja skrb in nego, razvijanje otrokove osebnosti, spoštovanje in vodenje, vključuje postavljanje omejitev, da se otrok lahko v celoti razvije. Positivno starševstvo temelji na spoštovanju otrokovih človekovih pravic in predstavlja nenasilno okolje, v katerem starši za reševanje konflikta ali »vcepljanja« discipline in spoštovanja ne uporabljajo telesnega ali psihološko poniževalnega kaznovanja.

Otroci niso lastnina svojih staršev.